

Approaching the New Year with the Sfas Emes

הוא עשנו ולא/ולא אנחנו: Shiur #1

Leora Balinsky

(1) שפת אמת, דברים, לחודש אלול, ב'

תרל"ב

פ' שופטים

אא"ז מו"ר ז"ל פ' על חודש אלול שהם "לו" "ולא אנחנו" קרי וכתוב במזמור לתודה (תהילים ק:ג).
ופ' הדבר הכל א' שכפי מה שלא אנחנו כן לו אנחנו.
כי בגסות "אין אני והוא יכולין לדור" (סוטה ה.).
"צאן מרעיתו" כי הוא ר"ה למעשר בהמה כו' ע"ש במ"א (ראש השנה א:א).
ובפשיטות ע"י הביטול, שנעשין כל הדברים לא והבל וריק בעיני האדם וכל הרצון והתשוקה להשי"ת,
ממילא "כמים הפנים כו'" (משלי כז יט) ומתקרב עי"ז אליו ית'. וז"ש "ר"ה למעשר בהמה", שיש בכל
נפש ישראל ג"כ נפש הבהמיות כמ"ש בספרים (תניא פרק א'). וצריך כל אדם להגביה גם נפש זו
להשי"ת. והוא ע"י ביטול ושעושה היפוך התאוה- עי"ז מגביה גם זה. כענין שכ' "בשני יצריך כו"
(ברכות ט:ה). וזה ג"כ "שופטים ושוטרים" (דברים טז:יח). "שופטים" בבחי' השכל ויגיעה בתורה.
"ושוטרים" להכניע הגוף:

(2) תהילים ק'

- (א) מְזַמֵּר לְתוֹדָה הִרְעִיז לְהִי כָּל־הָאָרֶץ:
(ב) עֲבֹדוּ אֶת־ה' בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְּרִנָּה:
(ג) דַּעוּ כִּי־ה' הוּא אֱלֹהִים הוּא־עֲשֵׂנוּ (ולא) [וְלוֹ] אֶנְחֵנוּ עֲמֹ וְצֵאן מִרְעִיתוֹ:
(ד) בָּאוּ שְׁעָרָיו | בְּתוֹדָה חֲצִרְתִּי בְּתִהְלָה הוֹדִי לֹ בְּרָכּוֹ שְׁמוֹ:
(ה) כִּי־טוֹב ה' לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעֶדְדֵךְ וְדֹר אֲמוֹנָתוֹ: {פ'}

Psalms 100

- (1) A psalm for praise. Raise a shout for the LORD, all the earth;
(2) worship the LORD in gladness; come into His presence with shouts of joy.
(3) Acknowledge that the LORD is God; He made us and we are His, His people, the flock He tends.
(4) Enter His gates with praise, His courts with acclamation. Praise Him!
Bless His name!
(5) For the LORD is good; His steadfast love is eternal; His faithfulness is for all generations.

(3) סוטה ע"א

אמר רב חסדא, ואיתימא מר עוקבא: כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא: אין אני
והוא יכולין לדור בעולם, שנאמר: "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורחב לבב אתו לא
אוכל". אל תקרי "אתו", אלא "אתו לא אוכל". (איכא דמתני לה אמספרי לשון הרע, שנאמר: "מלשני
בסתר רעהו אותו אצמית").

Rav Hisda says, and some say that Mar Ukva says: Concerning any person who has arrogance within him, the Holy One, Blessed be He, said: He and I cannot dwell together in the world, as it is stated: "He who slanders his neighbor in secret, him will I destroy; he who is haughty of eye and proud of heart, him will I not suffer [oto lo ukhal]" (Psalms 101:5–6). These verses should be understood as follows: Do not read the verse as: "Oto lo ukhal"; rather, read it as: *Itto lo ukhal*, meaning, with him, I cannot bear to dwell. (There are those who teach that this was stated with regard to those who speak slander because the beginning of the verse states: "He who slanders his neighbor in secret, him will I destroy.")

(4) ראש השנה פרק א משנה א

אַרְבַּעַה רֵאשֵׁי שָׁנִים הֵם, בְּאַחַד בְּנִיסָן — רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַלְכִּים וְלִרְגָלִים.
בְּאַחַד בְּאֵלוּל — רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: בְּאַחַד בְּתִשְׁרִי.
בְּאַחַד בְּתִשְׁרִי — רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים וְלִשְׁמִיטִין וְלִיּוֹבְלוֹת, לְנִטְיעָה וְלִירְקוֹת.
בְּאַחַד בְּשֶׁבֶט — רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָן כְּדַבְּרֵי בֵּית שַׁמַּי. בֵּית הֵלֵל אוֹמְרִים: בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בּוּ.

There are four new years: The first of Nisan is the new year for kings and for festivals. The first of Elul is the new year for the tithe of beasts. Rabbi Elazar and Rabbi Shimon say: the first of Tishri. The first of Tishri is the new year for years, for shmitta and jubilee years, for planting and for [tithe of] vegetables. The first of Shevat is the new year for trees, according to the words of Bet Shammai. Bet Hillel says: on the fifteenth of that month.

(5) משלי כז: יט

כַּמִּים הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לִב־הָאָדָם לָאָדָם:

As face answers to face in water, so does one man's heart to another.

(6) משנה ברכות ט:ה

(דברים ו) וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ. בְּשֵׁנִי יִצְרִיךָ, בְּיָצֶרְךָ וּבִיָּצֶרְךָ רָע.

“And you shall love the Lord your God with all your heart, with all your soul and with all your might” (Deuteronomy 6:5). “With all your heart,” with your two impulses, the evil impulse as well as the good impulse.

(7) משנה ראש השנה

א'ב'

בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, בַּעֲצֶרֶת עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לִפְנֵי כְּבִי מָרוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לג) "הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם, הַמִּבִּין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם". וּבַחֹג נִדּוּיָן עַל הַמִּים:

At four set times the world is judged: On Pesah in respect to the produce. On Shavuot in respect to the fruit of the tree. On Rosh Hashanah all the people of the world pass before Him “*kVnei Maron*”, as it says, “He who fashions the hearts of them all, who discerns all their doings” (Psalms 33:15). And on Sukkot they are judged in respect of rain.

(8) ראש השנה י"ח א

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לִפְנֵי כְּבִי מָרוֹן. מֵאֵי "כְּבִי מָרוֹן"? הֲכָא תַּרְגִּימוּ: כְּבִי אִמְרָא. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: כְּמַעֲלוֹת בֵּית מָרוֹן. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּחִיּוֹלוֹת שָׁל בֵּית דָּוִד.

On Rosh HaShana all creatures pass before Him like *benei maron*. What is *benei maron*? Here they interpreted it Like a flock of sheep [*kivnei imarna*].

Reish Lakish said: Like the ascent of Beit Maron

Rav Yehuda said Shmuel said: Like the soldiers of the house of David.

	(9) "ונתנה תוקף", מתפילת ימים נוראים
All mankind pass before You <i>kvnei maron</i> As a shepherd herds his flock, directing his sheep to pass under his staff, so you shall pass, count, and record the souls of all	וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעֲבְרוּן לִפְנֵי כְּבִי מָרוֹן. כְּבִקְרַת רוּעָה עֲדָרוּ. מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ.

living, and decree a limit to each persons days, and inscribe their final judgment.	<p>כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפֹּר וְתִמְנֶה. וְתִפְקֹד גִּפְשׁ כָּל חַי. וְתַחֲתֶה קֶצֶבָה לְכָל בְּרִיּוֹתַי. וְתִכְתֹּב אֶת גְּזַר דִּינָם:</p>
---	--

10) ויקרא פרשת בחוקותי כז:לב

וְכָל־מַעֲשֵׂר בְּקָר וְצֹאן כָּל אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשֹּׁבֵט הָעֹשִׂי יִהְיֶה־קֹדֶשׁ לַיהוָה:

And concerning the tithe of the herd, or of the flock, of whatever passes under the rod, the tenth shall be holy to the Lord.

11) יחזקאל לד:יב

כְּבִקְרֹת רֹעֶה עֹדְרוּ בְיוֹם־הַיּוֹתוּ בְּתוֹךְ־צֹאֲנֵנוּ נִפְרָשׁוֹת כֵּן אֲבַקֵּר אֶת־צֹאֲנִי וְהִצַּלְתִּי אֶתְהֶם מִכָּל־הַמְּקוֹמֹת
אֲשֶׁר נִפְצְצוּ שָׁם בְּיוֹם עָנָן וְעֹרֶפֶל:

As shepherds seek out their flock when some [animals] in their flock have gotten separated, so I will seek out My flock, I will rescue them from all the places to which they were scattered on a day of cloud and gloom.